зација.

III.

Циљ организације.

Потпуно ослобођење Јужних Словена, државно, политичко, социјално, културно и народносно уједињење у једну заједницу, основану на потпуно слободним демократским принципима, равноправну са очувањем свих посебних права и прерогатива, земаља и племена, у којима Јужни Словени живе, у колико их опште, а у колико та права не сметају уједињењу.

Овоме захтеву одговара најбоље федералистичка државна заједница са аутономијама покрајинским – велики савез република, у којима су права народна у најширем обиму уставима загарантована. Оваква је заједница с тога идеал организације

./.

Једина незгодна страна експозитуре у Америци је велика удаљеност исте од револуционарног простора. Та њена страна губи се пред наведеним многим добрим странама. Она ће се поправити тиме, да ће се утврдити тачне и брзе везе од експозитуре до револуционарног простора, а преко одбора и повереника, који и онако морају да постоје у културним револуционарним центрима Европе. Када организација стане на снагу и буде располагала са потребним срествима, може се ова експозитура пренети у неко место у Европи, ближе револуционарном простору.

VIII.

Устројство.

На приказаној сувереној, демократској, федералистичкој основи, а према изложеном плану рада, оснива се организација овим путем и начином:

А.) Чланство.

Чланом организације је сваки члан нашег народа, словеначког, хрватског и српског племена. Чланова имаде активних и пасивних. Активни су они, који су свесни да је револуција потребна, па у том зељи раде којим год путем и начином. Пасивни су они, који нису свесни, ни пробуђени, ни са циљевима упознати.

Б.) Главна управа.

На челу целокупне организације стоји главна управа. Њу сачињава одбор, који носи име: „Главни управни одбор Револуционарне Југословенске Организације". Број чланова овог одбора је неодређен. У њега шаљу земаљске организације свака по два члана, чланови су му и чланови експозитуре.

В.) Земаљске организације.

Свака земља, провинција и покрајина, на пр: Хрватска засебно, Босна засебно, Србија засебно, и.т.д, сачињавају самосталну земаљску организацију на челу које стоји одбор земаљски који носи име: „Револуционарни Југословенски Земаљски одбор у Босни, Србији, Хрватској, и.т.д." Чланови, које ове земаљске организације шаљу у главни управни одбор, морају бити чланови ових земаљских одбора. Број чланова земаљских одбора биће према приликама, али не сме прелазити 15.

Г.) Покрајинске организације.

У свакој покрајини, провинцији и земљи оснивају се за поједине жупаније, округе, и.т.д. особите покрајинске организације са одборима на челу, који носе име: „Револуционарни Југословенски Покрајински одбор у Срему, Лици, Банату, Бачки, Тимочки, Бококоторски, и.т.д." Број чланова ових одбора је према приликама и не сме прелазити 10. Чланови ових покрајинских одбора бирају из своје средине чланове земаљског одбора и то по наређењу.

Д.) Месне организације.

У сваком месту у кога дође рад оснива се месна организација са одбором који носи име: „Револуционарни Југословенски Месни одбор у х... месту." Број чланова не сме прелазити 5. Месни одбори бирају чланове покрајинског одбора. Колико, када и који месни одбор чланова има да бира сазнаје од покрајинског одбора.

Е.) Самосталне одвојене организације и оне са специјалним задацима

Ове се оснивају у местима која су далеко удаљена од масе нашег народног живља, а у којима усред туђине, као нпр: у Бечу, Берлину, Паризу, и.т.д, има чланова нашег народа (омладина на великим школама), или је из особитих неких узрока потребна организација у неку особиту сврху, на пр: за добивање веза са сличним организацијама у страном свету, за одржавање комуникације са експозитуром, и.т.д. У ред ових организација спадају и поједине у нашим земљама, које на пр: у аустроугарској војсци, поред железничких пруга, на границама, у местима где су стоваришта убојног материјала, и.т.д, имаде неки специјални задатак. На челу ових организација стоје одбори, који се састављају према приликама и задатку, а носе према томе и име.

./.

задатак, како ће се [illegible]
ности стога, поред демократског и сувереног, донекле и карактер федералистички, то значи, имаде се сматрати као савез појединих земаљских организација, са једном заједничком јаком централном управом.

V.

Простор на коме се имаде организација спровести.

Према приликама какове су сада на Словенском Југу, а које не треба тумачити, јер су свима нама добро познате, немогућан је за сада заједнички рад у смислу нашем са Бугарима, организација се спроводи стога само у земљама и крајевима, где живе Словенци, Хрвати и Срби. Организација жели и верује, да ће се те прилике променити и да ће с временом заједнички рад и са Бугарима бити могућан. Она ће у том правцу деловати, а чим то време наступи, проширићe своју

./.

Ђ.) Повереници.

У местима и приликама, где другчије није могућно, или је из особитих узрока потребно, могу на место месних одбора, организацију да претстављају појединци, као повереници исте.

Ж.) Права и дужности појединих одбора, ред и рад у њима, часништво, избори.

1. Равноправност: Чланови у свима одборима, сваки у кругу власти свога одбора су потпуно равноправни.

2. Часништво: У свакој седници у сваком одбору председава сваки пут други члан. Ред председавања добива се по азбуци презимена чланова. Сваки одбор бира из своје средине тајника, који води перо и обавља преписку и благајника који рукује новцем. Дужност ових двају траје и у међувремену када нема састанака.

3. Подела рада: На састанцима распоређују одбори своје дужности, подељују рад на чланове и примају од њих извештаје, опет их одређују или бирају нове. Ови су радови разноврсни и утврђују се према потреби или приликама у духу у штатуту изложеног плана рада.

4. Избори: Свако бирање врши се тајним гласањем. Чланови и часништво бирају се на две године.

5. Власт одбора и њихов међусобни однос: Одбори руководе целим послом организације у своме делокругу по духу овог штатута, а у смислу објашњења, упутстава и наређења, добивених од виших одбора, месни од покрајинских, ови од земаљских, ови од главног одбора, који је глава и вођ целе организације. Одбори одређују тактику, по којој има рад управљати, према приликама и земљама, а главни одбор нарочито руководи, на основи добивених података, тактиком целокупне организације, држећи рад појединих делова у сагласности.

6. Поступак у питањима спорова: Ако настане у некој организацији спор, решава га одбор својом влашћу. Жалбе против решења иду на више одборе, а пресудну реч има главни управни одбор. Суђење бива тајним гласањем, цео одбор сматра се као суд. Спорове између чланова одбора решава виши одбор, право жалбе је до главног управног одбора. Спорове између, или против чланова главног управног одбора, решава нарочити суд, који се у истом за такову прилику оснива.

7. Састајање одбора: Одбори се састају према потреби. Нова седница се заказује увек на састанку, који се одржао.

IX.

Поступак при оснивању организације.

Састанак повереника неорганизоване револуционарне масе, каква је сада, конституише се као привремени главни управни одбор, прима овај штатут, одређује својим члановима дужности, спроводи са својим једномишљеницима земаљску покрајинску и месну организацију, и отпочиње тако рад.

Власт и моћ овог привременог главног одбора траје две године, рачунато од дана овог првог састанка.

На исти начин као што се оснива главна управа, оснивају се и све остале, као привремени одбори са влашћу на две године, када ће управу преузети стални, по одредбама штатута изабрани одбори.

X.

Тактика организације.

Из свега што је напред речено о циљу, задатку, карактеру организације, плану њеног рада, устројству и.т.д., види се довољно какову тактику организација усваја за свој рад,

./.

до најмањих детаља да одреди радње, које ће бити потребне на свима тачкама и у свима правцима простора, на коме ће се отпочети и водити борба.

2. Одређивање улога: Овамо спада подела дужности на поједине чланове и делове организације, према горњем плану, вежбања у одређеним улогама, као напр: у изради бомби, у руковању са пушкама и другим оружјем, поучавања у рушењу комуникација, мостова, у преносењу поште, и.т.д.

3. Припремање срестава: Ту се има разумети набављање свих материјалних срестава, која су потребна за вођење устанка (оружје, муниција, бомбе, новци, и.т.д.). Поред овога у овај рад долази још етаблирање места, на којима ће се [illegible] срества држати у смислу и духу горњег плана.

В.) Однос према владама, странкама и другима чиниоцима од моћи и утицаја у нашем народу:

Према своме карактеру, свом величанственом превратном циљу, у духу досада приказаних мисли, биће тежња

./.

али пошто је питање тактике у овом раду чинилац првог реда, расветлиће се оно овде засебно са неколико речи, да би било сваком члану још јасније и разумљивије.

Тактика организације је слободна, растегљива, она се не калупи и не стеже у неку форму, она се мења од времена на време и није иста на целом простору револуционарног рада. Она имаде тежњу да искористи све прилике у циљеви организације. У Србији, где влада слобода и власт народа, њен ће задатак бити прибирање срестава и људи за организацију, а не борба против власти. Она ће се ту наслањати на оне елементе, који теже власт народну још да прошире. У Угарској, где се не мисли и не може водити револуционарна борба, радиће организација на буђењу и учвршћивању свести, на скупљању срестава, и.т.д, потпомагању политичке борбе народне за одбрану својих права. У Босни, где народ нема никакве слободе, а нарочито у Турској, где је потпуно и физички бесправан, водиће организација, ослањајући се на крајње демократске елементе борбу против власти, прелазећи и на терористичку акцију у времену, када у другим крајевима буде најмирнија. У Хрватској и Далмацији потпомагаће организација политику елемената, који су за уједињење ових земаља и самосталност на основици братске равноправности између Хрвата и Срба. У земљама словеначким потпомагаће борбу слободоумних националних елемената против [illegible] терористичком акцијом, у борбу против старог режима.

Према промени прилика, у појединим наведеним земљама, промениће и тактика организације своје лице. Онде где је била данас мирна, може да буде сутра најактивнија, и обратно.

Слично управљаће се она и према туђини. Потпомагаће оне, који мисле и желе да раде у корист нашег народа, а бориће се против непријатељских струја.

Ширећи пропаганду, прибирајући срества, постизавајући везе, на једном месту активна у најширем смислу те речи, на другом мирна и невидљива, управљаће тактика радом, у духу штатутом утврђених мисли, вођена јаком и силном тежњом: да што пре ~~[illegible]~~ [illegible] за отворену, јавну, активну борбу, т.ј. за отпочињање велике, опште, народне револуције на целом простору и на свима линијама, револуционарног обима, како га штатут утврђује!

XI.

Закључна реч.

У овом штатуту изнесене су само у главним цртама основице организације. Дужност привременог главног управног одбора је да сарадњом осталих одбора изради на подлози овог штатута, а према приликама, које ће упознати, и потребама, које ће настати, опширан, исцрпан штатут, који ће попунити све празнине овог привременог.

Тај нови штатут има да се поднесе састанку првог редовног главног управног одбора, који ће заменити привремени у власти.

Подносећи овај штатут састанку на оцену и на усвајање није потребно доказивати, како је прва и најпрека потреба, да се организација већ једном усвоји, да отпочне већ једном да живи и да ради. Нека се опросте стога и прегледају мане овог привременог штатута, не троши време на попуне и допуне, а усвоји ово што он доноси, и тиме учини већ једном први, од свију нас жељно ишчекивани корак на путу стварања организације.

У то име нека је са срећом!